

Korupcijas novēršanas
un apkarošanas birojs

Par KNAB priekšnieka atlases kārtību

Publicēts pirms vairāk nekā 8 gadiem

Publicēts: 02.11.2016.

Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja (KNAB) priekšnieka amata pretendentu pieteikšanās nosacījumus un kārtību, kā arī pretendentu atlases vērtēšanas kārtību nosaka Ministru kabinets (MK).

KNAB priekšnieka vietniece korupcijas novēršanas jomā Ilze Jurča, kura vadīja minēto MK noteikumu izstrādi, paskaidro, ka kārtība izstrādāta atbilstoši starptautisko organizāciju rekomendācijām par KNAB neatkarības stiprināšanu un to, ka KNAB priekšnieka atlases kārtībai jābūt atklātai un caurskatāmai, iespējami novēršot politisko ietekmi uz KNAB priekšnieka atlases procedūru un nodrošinot godīgu pretendentu konkurenci.

Minētā atlases kārtība izstrādāta tā, lai konkursa pirmajā kārtā iespējami minimizētu subjektīvu vērtējumu iespējamību, ievērojot to, ka Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likumā (turpmāk - KNAB likumā) jau ir skaidri un nepārprotami definēti KNAB priekšnieka amata pretendenta izvirzītie obligātie atbilstības kritēriji (prasības). Tādējādi saskaņā ar KNAB likumā amatam noteiktajām obligātajām prasībām, pirmajā kārtā bija jāveic formāla iesniegto dokumentu un SAB sniegtās informācijas izvērtēšana, nosakot tajā ietvertās informācijas atbilstību KNAB likumā noteiktajām obligātajām prasībām, nevērtējot pretendenta reputāciju, kvalifikāciju un amatam nepieciešamo pieredzi un zināšanas.

Savukārt, pēc pirmās novērtēšanas kārtas, saskaņā ar minēto kārtību, ja komisija konstatē, ka pretendents neatbilst kādam no likumā noteiktajām obligātajām prasībām, tā pieņem lēmumu par pretendenta nevirzīšanu dalībai otrajā kārtā.

Saskaņā ar minētās kārtības 16.punktu, lai nodrošinātu pretendenta atbilstības pārbaudi, komisija, ja nepieciešams, ir tiesīga lūgt pretendentu uzrādīt dokumentu oriģinālus un iesniegt papildu dokumentus vai informāciju (tai skaitā dokumentus, kas saistīti ar pretendenta korupcijas risku un ietekmējamības risku pārbaudi, pildot biroja priekšnieka amata pienākumus), kā arī lūgt veikt valodas zināšanu papildu pārbaudi.

Tātad, ja komisijai jebkurā no novērtēšanas kārtām bija nepieciešama papildus informācija, tai bija tiesības to prasīt no pretendentiem. Vērtējot pretendentu valodas zināšanas, komisijai šaubu gadījumā bija jānosūta pretendents zināšanu pārbaudei uz licencētu izglītības institūciju.

Uzskatām, ka minētā kārtība ir pilnībā atbilstoša OECD rekomendācijām un KNAB likumam, un tās piemērošanai nevajadzēja radīt problēmas, jo šī kārtība ne tikai dot iespēju komisijai pilnīgi un vispusīgi izvērtēt informāciju par pretendentu, iegūstot par pretendentu ziņas no SAB un citām institūcijām, bet arī piešķir plašas pilnvaras šīs ziņas izprasīt no paša pretendenta, tai skaitā veicot pretendenta korupcijas risku un ietekmējamības risku pārbaudi. Minētā kārtība noteikta ar mērķi, lai arī pretendentam būtu iespēja sniegt komisijai precizējošu informāciju un izslēgtu iespēju komisijai noraidīt pretendētu formālu neatbilstību dēļ.

Attiecībā par KNAB pārraudzības maiņu, paskaidrojam, ka šis jautājums jau ilglaicīgi ticis diskutēts, tai skaitā, ņemot vērā starptautisko organizāciju GRECO un OECD rekomendācijas par KNAB neatkarības stiprināšanu, un diskusiju rezultātā secināts, ka šobrīd pastāvošais pārraudzības modelis ir atbilstošākais, lai nodrošinātu iespējami lielāku KNAB neatkarību.

Paskaidrojam, ka ideja par ģenerālprokurora pārraudzību arī ir tikusi vērtēta, tai skaitā, izstrādājot pēdējos grozījumus KNAB likumā, un secināts, ka tā nav iespējama, jo KNAB kompetencē bez apkarošanas funkcijām (izmeklēšanas un operatīvās darbības), kuras šobrīd jau uzrauga prokuratūra, ir arī korupcijas novēršanas un politisko partiju finansēšanas kontroles funkcijas. Šo funkciju nodošana prokuratūras pārraudzībā nebūtu lietderīga, jo paplašinātu prokuratūras kompetenci ar tai netipiskām funkcijām. Šobrīd korupcijas novēršanas un politisko partiju finansēšanas kontroles funkciju ietvaros pieņemto lēmumu (administratīvo aktu un lēmumu administratīvo pārkāpumu lietās) tiesiskuma pārbaudes veic tiesa. Tātad šajās jomās jau ir nodrošināta neatkarīga un objektīva ārēja uzraudzība.

Ievērojot minēto, informējam, ka starptautiskās organizācijas ir informētas par šobrīd ar normatīvajiem aktiem noteikto KNAB priekšnieka atlases kārtību un ir atzinušas to par atbilstošu šo organizāciju rekomendācijām. Savukārt jautājums par KNAB priekšnieka atlases kārtības iespējamo maiņu, paredzot, ka KNAB priekšnieka amatam pretendentu varētu nominēt ģenerālprokurors, ir politiskās izšķiršanās jautājums.

<https://www.knab.gov.lv/lv/jaunums/par-knab-prieksnieka-atlases-kartibu>